

Beste mensen,

in deze dagen gedenkt het Joodse volk Grote Verzoendag. Het is een dag van bezinning en er wordt gevast. Verzoenen is goedmaken, helen wat gebroken is. Mensen maken nogal eens iets stuk, men blijft met de brokken zitten, er is vaak veel te herstellen wat verkeerd is gegaan tussen mensen onderling en tussen mensen en God.

We leven in een gebroken wereld en dan toch geloven dat fouten hersteld kunnen worden en zonden vergeven, is deze wereld niet reddeloos verloren, kan het nog wel goed komen? In de oude tijd, toen Israël nog offerde, was er een heiligdom met een ark, een versierde kist waarin de 10 geboden werden bewaard. In dat heiligdom was een speciale ruimte: het heilige der heiligen, daar was de ark opgesteld. Die ruimte werd afgesloten met een mooi gordijn, het voorhangsel.

Toen Israël nog priesters in functie had, kwam de hoge priester, de opperpriester bij de ark met een schaal offerbloed. Er had dan al een bijzonder ritueel plaats gehad. Twee bokken werden bij de priester gebracht: één bok werd geslacht en het bloed werd opgevangen, één bok werd de woestijn ingestuurd. Die moest als het ware de zonden wegdragen, de wildernis in.

Wij kennen nog de uitdrukking zondebok. Dat is iemand die altijd en overal de schuld van krijgt. De priester ging met het bloed naar het heilige der heiligen en streek bloed op het deksel van de kist waar de 10 geboden in werden bewaard. Ooit had Mozes ze stuk gegooid toen zijn volk in overtreding was, maar er waren nieuwe gemaakt. Steeds weer werden ze overtreden. Eens per jaar vroeg de hogepriester als bemiddelaar tussen God en zijn volk vergeving voor de zonden van het afgelopen jaar. Het deksel van de ark werd verzoendeksel genoemd. Als het ware vroeg hij of God de zonden wilde bedekken. In het Hebreeuws heet die dag: Jom Kippoer, de dag van de bedekking.

Er is nu geen tempel meer, deze ceremonie is verleden tijd. Van de tempel rest nog een stuk dat de Klaagmuur wordt genoemd, en mensen die Cohen heten stammen nog af van de vroegere priesters. De ark is verdwenen.

Ik ben ooit gids geweest in het Bijbels Museum in Amsterdam, helaas is dat museum tegenwoordig gesloten. Daar was een leerzame maquette te zien van het heiligdom. Op het ogenblik is die te zien in het museum Catharijne Convent in Utrecht. Het Jodendom kent geen offers meer, het is nu een dag van inkeer.

In het Nieuwe Testament wordt ook naar de dag verwezen. Op het moment dat Jezus stierf, scheurde het voorhangsel, betekent, denk ik: het is volbracht er is vergeving voor de zonde in deze wereld. In de brief aan de Hebreeënen wordt dit ritueel ook beschreven. Jezus wordt de hogepriester genoemd, die bemiddelt tussen hemel en aarde en vergeving vraagt voor de mensen.

Het is denk ik goed om er bij stil te staan, met of zonder ceremoniën: mensen zijn niet geschapen om kapot te gaan, slechte verhoudingen kunnen hersteld kunnen worden, redding is mogelijk. De naam Jezus betekent redder. Het werk van Jezus is de verbroken verbinding tussen God en mensen en mensen onderling te herstellen. Hij is het offerdier dat zijn bloed geeft voor anderen, de zondebok die de zonde en schuld wegdraagt de vergetelheid in, de priester die pleit voor zijn volk.

Een goede Sabbat gewenst.

Roel Dijk